

Minnesanteckningar Politikerforum 23 maj 2025

Livsmedelsstrategin 2.0

Peter Kullgren, landsbygdsminister, presenterade Livsmedelsstrategin 2.0. Den fokuserar på ökad konkurrenskraft och robusthet samt bygger vidare på den tidigare livsmedelsstrategin (se även tidigare delad populärversion av strategin). Givet det förändrade omvärldsläget sker en förflyttning från just-in-time till just-in-case för livsmedelsförsörjning. Strategin är långsiktig och regeringen har undvikit att vara alltför detaljerade för att den ska hålla över tid. Även om fokus är på konkurrenskraft framhöll *Peter* att produktionen ska ske med stort ansvar och hänsyn till klimat och miljö. Vidare sa han att strategin knyts samman med andra propositioner såsom de för försvar samt forskning och innovation.

Exempel på åtgärder inom ramen för strategin är gårdsförsäljning, uppdrag till Länsstyrelsen i Jämtlands län att vara Nationellt centrum för mathantverk inom småskalig livsmedelsproduktion samt [utredningen som ser över kontroll i livsmedelskedjan för att förenkla för företag](#), vars betänkande kommer inom kort. *Peter* betonade vikten av det regionala perspektivet på genomförandet där handlingsplaner och stärkt samverkan mellan regioner och länsstyrelser är viktiga. Där är regionala och tematiska kraftsamlingar en del för att bidra till livsmedelsproduktionen. Tillväxtverket har fått 6 miljoner per år för detta 2026–2030.

Elisabeth Backteman, generaldirektör Tillväxtverket, lyfte att livsmedel är en nyckelsektor i svensk ekonomi som bidrar till sysselsättning och tillväxt i hela landet. Hon framhöll att Tillväxtverket är glada över det förnyade förtroendet för uppdragen om samordning och förenkling, särskilt satsningen på att stärka det regionala arbetet. Det första regionala initiativet är en utlysning för regioner och länsstyrelser, helst i samverkan, att utveckla de regionala livsmedelsstrategierna. Ambitionen är att alla som ansökt ska få sina beslut före midsommar. Även *Elisabeth* lyfte uppdraget om regionala kraftsamlingar där Tillväxtverket kommer att identifiera tematiska områden i dialog med regioner och länsstyrelser. Se närmare i tidigare utskickad Powerpointpresentation.

Madeleine Jonsson, ordförande Miljö- och regionutvecklingsnämnden, Västra Götalandsregionen, sa att regionerna välkomnar strategin, uppskattar identifierade fokusområden och förespråkar de tematiska kraftsamlingarna. Hon sa att strategin även handlar om regional utveckling, innovation och beredskap. Däremot påpekade hon att strategin saknar perspektiv om biologiska mångfald, markhälsa och ekosystemtjänster, perspektiv som är avgörande för hela livsmedelskedjan och

därmed för att nå målen. Hon föreslog därför att Livsmedelsstrategin 2.0 knyts ihop med kommande biodiversitetsstrategi.

Madeleine betonade vidare att det krävs långsiktighet och helhetsperspektiv, exempelvis kring kompetensförsörjning för att attrahera unga och utländsk arbetskraft. Hon lyfte behov av att göra regionala analyser om utbildningsplatser på både gymnasiet och yrkeshögskola. Regionerna efterfrågade även långsiktiga resurser, inte bara projektmedel. Hon sa också att det vore önskvärt att bryta ner de nationella målen i Livsmedelsstrategin 2.0 till regionala och lokala mål samt att Jordbruksverket bör få en samordnade roll i detta.

Avslutningsvis lyfte *Madeleine* behovet av rättvisa villkor för svenska företag inom livsmedelskedjan, i relation till såväl andra branscher som EU-länder, samt att statsstödsreglerna behöver ses över. Hon sa att regionerna är redo att hjälpa till för att Livsmedelsstrategin 2.0 ska bli mer än en rapport och att samverkan är central i det.

Efterföljande diskussion

Regionföreträdarna tackade för presentationerna och tyckte att strategin innehöll många bra och viktiga delar såsom de regionala och tematiska kraftsamlingarna.

Gällande miljö och klimat påpekade *Peter* att det fortfarande handlar om en hållbar livsmedelsproduktion i linje med den tidigare strategin. I Livsmedelsstrategin 2.0 fokuserar regeringen på det som kan öka produktionen och han poängterade att lönsamhet är a och o för att företag ska kunna investera och utvecklas. Klimatklivet är ett exempel som möjliggör sådana investeringar.

Några *regionföreträdare* menade att det är viktigt att hantera de regionala skillnaderna. En *regionföreträdare* lyfte att det krävs insatser för att säkra vattentillgången till den produktion som behövs och nämnde sydöstra Sverige som exempel. *Regionföreträdaren* lyfte även att de få kvarvarande fiskarna i det kustnära fisket har det tufft ekonomiskt samt menade att utvecklingen går åt fel håll då fisk i ökande grad går till djurfoder i stället för till humankost. *Regionföreträdaren* pekade även på brister i insatsvaror som gör att hinder uppstår i olika delar av livsmedelskedjan, vilket påverkar självförsörjningsgraden. Två *regionföreträdare* menade att det behövs tydliga uppdrag och finansiella medel för att öka självförsörjningsgraden i de fyra nordligaste regionerna, bland annat utifrån det strategiskt viktigaste läget och den akuta situationen med jordbruk som avvecklas. Här pekade *regionföreträdarna* på att forskningsinsatser, översyn av stödnivåer och stödtak är viktigt i hela landet men särskilt i de norra delarna.

Peter sa att Sverige i teorin har tillräckligt med åkermark för att vara självförsörjande till 100 % men i praktiken finns ingen försörjningsförmåga alls om Sverige är helt avskurna, eftersom landet exempelvis inte producerar diesel, har lite maskinutrustning och för låg produktion av konstgödsel. Regeringen har konstaterat att Sverige behöver bli bättre på alla områden och har därför gett uppdrag om lager för utsäde, brödsäd och insatsvaror som behöver byggas över tid tillsammans. Regeringen har även aviserat en utredning i syfte att stärka lönsamhet, konkurrenskraft och livsmedelsproduktion i norra Sverige. Han konstaterade vidare att kunskap och

kompetens kring livsmedel samt människor som vill och kan ta över och driva gårdar är centralt. Han sa även att regeringens forsknings- och innovationsproposition innehåller viktiga satsningar för livsmedelsförsörjningen.

Om fiskefrågorna sa *Peter* att en utflyttad trålgräns är ett bra försök för att följa orsakssambanden till varför det finns mindre strömming. Han lyfte att Sverige inte själva styr regelverket rörande havsfiske varför det blir kompromisser på EU-nivå. Regeringen har försökt påverka andra medlemsstater och menar att åtgärder behövs för att hantera tillståndet i Östersjön. Vid en kommande konferens i Sverige med bland annat kommissionen har regeringen förhoppningar om att kunna diskutera Östersjön mer. Regeringen har även försökt få till undantag för mindre båtar och jobbar vidare med ersättning till småskaliga fiskare. *Peter* sa även att vattentillgång självklart är centralt och något regeringen fortsätter att arbeta med.

En *regionföreträdare* lyfte vikten av att satsa på företagen, att få fler unga in i verksamheterna samt utbildningskedjan. *Peter* kommenterade att utbildning är ett delat ansvar mellan regioner och kommuner.

En *regionföreträdare* framförde att Tillväxtverkets utlysning var mer administrativt tung och detaljerad än vanligt vilket medför svårigheter att involvera andra aktörer än regionen och länsstyrelsen. *Elisabeth* tackade för viktiga synpunkter och svarade att hon tar med sig frågan inför kommande utlysningar.

En *regionföreträdare* höll med om att lönsamhet är viktigt för att företag ska kunna investera och bli robusta. *Regionföreträdaren* saknade dock en sammanhållen flödesanalys från råvara till produktion och förädling. *Regionföreträdaren* menade vidare att fler myndigheter bör få uppdrag att genomföra strategin tillsammans med Tillväxtverket samt föreslog genomlysning av myndigheters ansvar. Exempelvis Havs- och vattenmyndighetens och Livsmedelsverkets ansvar, så att riktlinjer varken utarmar fiske eller förhindrar livsmedelsproduktion från att vara lönsam

Två *regionföreträdare* lyfte att de saknade ö-perspektivet och att de vill se en utredning angående det. De pekade på öars särskilda utmaningar kring livsmedelkedjan, såsom lågt grundvatten, torka, kostnader för transporter och beredskap. *Peter* svarade att de får ha en särskild bilateral kontakt angående ö-perspektivet.

Carl-Fredrik Löf, ämnesråd, Landsbygds- och infrastrukturdepartementet, förtydligade att en del i Livsmedelsstrategin 2.0 är att frågorna ska genomsyra andra politikområden och strategier. Han uppmanade regionerna att bära med sig detta i dialoger med andra delar av regeringen eftersom det exempelvis handlar om totalförsvaret, transporter och skattefrågor som andra ministrar ansvarar för.

SVESAM – Utredningen för Sveriges sammanhållna utveckling LI2024:06

Martin Olauzon, särskild utredare, SVESAM, tackade för regionernas stora engagemang kring utredningen. Han betonade att utredningen inte handlar om att välja mellan

regional utvecklingspolitik och landsbygdspolitik, utan att båda är lika viktiga. Vidare sa *Martin* att det inte handlar om att sortera in det ena i det andra, utan om att hitta former för samordning, att balansera sektorsintressen och fortsätta stärka landsbygdsperspektiven. Den framtida politiken kan dock inte vara för bred utan det kommer behöva göras prioriteringar om vad som är viktigast. *Martin* sa även att den framtida politiken behöver ha en balans mellan att jobba kompensatorisk och för varje läns utveckling.

Även om SVESAM inte utreder sammanhållningspolitiken är det viktigt att Sverige har en nationell politik som hänger ihop med den, fortsatte *Martin*. Givet det osäkra läget kring omfattning och finansiering från EU menade han att Sverige behöver reflektera över hur vi agerar nationellt.

Martin informerade om det kommande delbetänkandet i juni 2025. Det kommer att vara resonerande och en utgångspunkt för det fortsatta arbetet och dialogen. Ansvarsfördelning och flerpartsamverkan kommer att vara centrala delar. Delbetänkandet kommer att innehålla ett författningsförslag om regionernas samverkan med civilsamhället. Alla regioner kommer att få möjlighet att lämna synpunkter i en remissomgång. Se närmare i tidigare utskickade Powerpointpresentation.

Efterföljande diskussion

Regionföreträdarna tackade *Martin* för den tid och engagemang han lägger på att träffa regionerna runt om i landet.

En *regionföreträdare* lyfte demokratiaspekten. Först genom ett exempel från ett företagsmöte med representanter från kommun, region, riksdag och regeringen där regionen inte tilldelades ordet när det handlade om infrastruktur, trots att det ligger på deras bord. *Regionföreträdaren* betonade därefter platsens betydelse samt att det är lättare för medborgarna att relatera till och förstå begreppet "plats" än "det territoriella perspektivet". *Regionföreträdaren* menade också att regionernas roll är tydligare i andra länder i Europa och att de regionala politikerna som förstår och arbetar med det platsbaserade, sammanhållning och utjämning har ett arbete att göra gentemot sina partier och riksdagsmän. Ytterligare en *regionföreträdare* önskade att utredningen gör en utblick kring regionernas roll i Europa. *Regionföreträdaren* önskade också att behovet av påverkansarbete gentemot nationell nivå försvinner samt efterfrågade ett tydligare och stärkt uppdrag för regionerna. Detta dels utifrån att regionerna idag arbetar med saker, exempelvis bredband, som inte ingår i uppdraget. Dels utifrån att det förekommer uppgifter som inte finansieras, vilket påverkar regionerna olika beroende på deras förutsättningar.

En *regionföreträdare* sa att det är positivt att politikområdena utreds tillsammans men att det är svårt att överblicka vad det slutligen landar i. *Regionföreträdaren* lyfte viss oro att det blir för stort fokus på utjämning i stället för på utveckling framåt.

En annan *regionföreträdare* reflekterade om vad det är som hindrar en ökad tydlighet kring samverkan. *Regionföreträdaren* lyfte att myndigheter redan har många

samordnings- och samverkansuppdrag samt att ytterligare sådana inte underlättar utan istället ökar på den administrativa bördan för regioner och kommuner.

Ytterligare en *regionföreträdare* påpekade att det är okej att det ser olika ut, i olika regioner som också jobbar olika, men att de alla jobbar tillsammans för Sverige AB. *Regionföreträdaren* framförde att de som haft det regionala utvecklingsansvaret länge och både kan och bör nyttjas som testregioner för piloter och nya arbetssätt.

Martin tackade för kloka inspel. Han sa att utredningen kommer använda begreppet "platsbaserat" flera gånger i delbetänkandet, men även begrepp som territoriell och geografisk politik. Vidare sa han att utredningen diskuterar lokal, kommunal och regional förankring samt att självstyret är helt centralt. De tittar även på de svenska regionernas roll i för hållande till andra regioner. Han instämde i behovet av samordning utifrån platsers förutsättning och ansåg att det blivit mer sektorisering de senaste 25 åren.

Han uppskattade vidare att *regionföreträdarna* såväl idag som vid andra möten ser och lyfter behovet av att jobba inom partierna. Utredningen kommer med förslag, men det är politiken som ska genomföra dem. *Martin* sa också att en territoriell politik måste handla om balans mellan utjämning och utveckling samt att utjämningskommittén inte riktigt speglade perspektiv från hela Sverige. Avslutningsvis sa *Martin* att det var bra att ha fokus på Sverige AB, att utredningen kommer att titta på asymmetri och differentierat ansvar där nationell politik genomförs av andra än staten men att det kräver transparens och ansvarsutkrävande.

Ny strategi för levande och trygga städer

Johan Davidson, statssekreterare, Landsbygds- och infrastrukturdepartementet, berättade om den [nya strategin för levande och trygga städer samt det nya målet för stadsutveckling](#). Städernas utveckling är främst kommunernas ansvar men regeringen vill stärka förutsättningarna för kommuner, regioner, statliga myndigheter, näringslivet och civilsamhället att bidra till detta. Strategin innehåller 13 fokusområden. Däribland **utveckling av nya trädgårdsstäder** som ett komplement till stenstaden, **handel och besöksnäring** som viktiga samarbetspartners i stadsutvecklingen samt **mobilitet för en tillgänglig stad**. Det senare inkluderar både kollektivtrafik och bil, gods-, gång- och cykeltrafik. *Johan* lyfte även några nya dimensioner att såsom städers beredskap för kris och krig. Han menade att vi behöver säkerställa de viktigaste försörjningsperspektiven vilket också knyter an till trygghetsaspekten. *Johan* informerade även om att Rådet för levande städer (tidigare Rådet för hållbara städer) som ska komma med förslag till delmål för det nya målet för stadsutveckling och förslag till indikatorer för uppföljning av målet. Rådet är ett viktigt verktyg för regeringens genomförande av strategin och ska även vara ett stöd för kommuner. Till exempel ska Rådet stödja kommuner som vill arbeta med trädgårdsstäder. I och med det nya uppdraget om Rådet för levande städer har två nya myndigheter inkluderats i rådet: Brottsförebyggande rådet och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Elisabeth Backteman, generaldirektör, Tillväxtverket, sa att utveckla levande, trygga och robusta städer eller stadsområden i mångt och mycket är en kommunal fråga men att myndigheter och regioner har viktiga roller i att skapa förutsättningar och möjliggöra utvecklingsarbetet. Därefter berättade hon om några av Tillväxtverkets uppdrag och uppgifter som stärker städers omställningsförmåga och bidrar till regeringens nya strategi för levande och trygga städer. Se närmare i tidigare utskickad Powerpointpresentationen.

Michaela Haga, ordförande Regionstyrelsens infrastruktur- och planeringsutskott, Region Stockholm, uttryckte uppskattning för den lättnavigerade strategin som täcker hela landet och städer med olika behov. Hon sa att även regionerna har en viktig roll och möjligheter att bidra, vilket behöver lyftas fram i genomförandet. *Michaela* exemplifierade med Region Stockholms arbete med regionala stadskärnor och hur det bidrar till utvecklingen utveckling av levande, trygga och robusta stadsmiljöer. För att få kraft i utvecklingen poängterade hon att nationell, regional och lokal nivå behöver dra åt samma håll. Hon påpekade särskilt att nationella aktörer behöver kraftsamla för att säkra att olika åtgärder och investeringar går i takt. *Michaela* efterfrågade också verktyg inklusive finansiering för genomförandet och tog upp stadsmiljöavtalen som ett gott exempel. Se närmare i tidigare delad Powerpointpresentation.

Rene Jaramillo, ordförande Regionala utvecklingsnämnden, Region Kronoberg, berättade om BY2030 som är Kronobergs satsning på attraktivitet för framtidens liv på landsbygden och i de mindre samhällena. BY2030 är ett nytt och uppmärksammat arbetssätt som utmanar gamla "sanningar" och normer för att kunna ställa om till ett mer hållbart samhälle. Grunden är det lokala engagemanget och att utifrån det testa och skala upp olika lösningar i samverkan. Se närmare i tidigare utskickad Powerpointpresentation. En stor utmaning är dock finansiering och kapacitet hos mindre aktörer. *Rene* påpekade att resursfördelningen behöver ses över så att landsbygder kan utvecklas likväl som städer, för hela Sveriges bästa.

Efterföljande diskussion

En *regionföreträdare* betonade att det behöver byggas bostäder som folk vill bo i, med trädgårdsstaden som ett bra exempel, samt efterfrågade sänkt skatt på bostadsbyggande. *Regionföreträdaren* sa även att kollektivtrafiken såväl som biltrafiken och flyget behöver fungera och utvecklas.

En annan *regionföreträdare* underströk vikten av uppdraget om strategisk regional planering som *Elisabeth* lyfte samt betonade att det är viktigt att inkludera så många och så bra planeringsdimensioner som möjligt för bästa resultat.

En *regionföreträdare* sa att det är viktigt att strategin implementeras samt att den är applicerbar och användbar även för utveckling av samhällen i bredare bemärkelse, inte bara för städer.

Johan kommenterade att bil och flyg är viktiga samt att det inte finns något motsatsförhållande. Han kommenterade även att kostnader för bostadsbyggande är utmanande för kommuner och för de som bygger. Här lyfte han byggstimulansen som är ett statligt produktionsstöd som ett sätt att hantera kommunala

detaljplanekostnader och möjliggöra byggande av småhus. Han sa att även om dagens fokus är stadsutvecklingspolitik handlar det snabbt om frågor som infrastruktur, transporter och landsbygds politik – som behövs för att hela Sverige ska fungera. *Johan* tyckte att det var glädjande att höra från regionerna att strategin kan fungera för samhällsbyggande i stort, med ett bredare grepp om vad som skapar attraktivitet och trygghet. Avslutningsvis sa han att han noterat alla viktiga inspel från regionerna.

Aktuella frågor

Daniel Liljeberg, statssekreterare, Landsbygds- och infrastrukturdepartementet, informerade om följande:

Regeringen har tagit fram en **digitaliseringsstrategi**. Den täcker strategiska områden såsom digital kompetens, digitalisering av näringslivet, offentlig förvaltning och välfärden samt konnektivitet. Även AI, data och säkerhet ingår på ett horisontellt plan.

Den 8 maj beviljade regeringen Tillväxtverket 1 miljon kronor per år under 2025–2027 för att stärka myndighetens arbete med att **stödja civila samhällets organisationer**. Stödet gäller Riksorganisationen Hela Sverige ska leva, Skärgårdarnas Riksförbund, Bygdegårdarnas Riksförbund och Lokal utveckling Sveriges deltagande och medverkan till regional utveckling och landsbygdsutveckling. Medlen får även användas för Tillväxtverkets arbete med att stödja övriga relevanta civilsamhällesorganisationer.

Tillväxtverket har fått ett regeringsuppdrag om att följa upp genomförandet av Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030. Syftet med uppdraget är att, enligt Riksrevisionens rekommendation (RiR 2022:8), göra en samlad uppföljning av nationella strategins genomförande som underlag för det fortsatta genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken. Uppföljningen ska utgå från insatser som har genomförts och underlag som har framställts inom ramen för uppgifter och uppdrag under perioden 2021–2025.

Ledamöterna fick tidningen [Trivselesunds allehanda](#). *Elisabeth* berättade att den synliggör vikten av kommersiell service för att människor ska kunna bo, leva och verka i hela landet. Detta utifrån resultat och lärande från Tillväxtverkets satsning på kommuner för serviceutveckling. Hon betonade även vikten av kommersiell service i såväl fredstid som i händelse av kris eller höjd beredskap.

Nordiskt samarbete om gränshinder

Christian Danielsson, statssekreterare, Statsrådsberedningen, inledde med en reflektion kring att det nordiska samarbetet i olika fora har intensifierats givet omvärldsläget, till exempel rörande säkerhet, energi och konkurrenskraft. Möjligheterna att arbeta nordiskt, inklusive på statsministernivå, har ökat. Han lyfte målsättningen om att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region år 2030. För att åstadkomma detta är det värdefullt att få ta del av regionernas synpunkter och prioriteringar kring gränshinder för att aktörer på nationell nivå ska kunna påverka i befintliga och viktiga strukturer. Gränshinderrådet och gränstjänsterna utgör viktiga

kontaktytor och spelar en viktig roll. *Christian* lyfte att Öresundsavtalet mellan Sverige och Danmark som kom till under det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet under 2024 som ett gott exempel på ett bilateralt arbete för att undanröja gränshinder. Som en del av det svenska ordförandeskapet antogs också en statsministerdeklaration för att påskynda arbetet med att göra det möjligt att kommunicera över gränserna med nationell e-legitimation. För att åstadkomma förändringar krävs dock politisk vilja, kraft och resurser.

Kjell-Arne Ottosson, ledamot Nordiska rådets svenska delegation, sa att de arbetar på med gränshinder men att det är en komplicerande faktor att alla nordiska länder inte är med i EU, och att EU-lagstiftning därför skapar nya gränshinder. Han betonade att alla upplevda gränshinder behöver bemötas, oavsett om de kommer från lagstiftning eller myndigheters regleringar. Vidare sa *Kjell-Arne* att gränshindergruppen jobbar med riktade och prioriterade insatser för att åstadkomma resultat samt att gruppen arbetar för att påverka i respektive parlament. Tillvägagångssätt skiljer sig åt beroende på om man är i majoritet eller opposition. Dock är det viktigt att samarbeta mellan de båda konstellationerna om man vill nå framgång. Han påpekade också att Nordiska rådet är lite kritiska till bilaterala skatteavtal då de hellre vill se gemensamma nordiska lösningar.

Anna Jähnke, ordförande Regionala utvecklingsnämnden, Region Skåne, instämde i att nordiska lösningar är att föredra framför bilaterala samt att det är viktigt för Sverige AB att gränsregionerna fungerar. Därefter presenterade hon Greater Copenhagen-samarbetet. Se tidigare delad Powerpointpresentation. *Anna* betonade att gränshinderfrågorna måste belysas utifrån tillväxtpotential i en region som till exempel Region Greater Copenhagen som har 4,5 miljoner invånare. Hon menade att man bör räkna på nyttan av att avskaffa gränshinder – i termer av konkurrenskraft och tillväxt inte bara för den enskilda staten utan för hela EU – samt att det bör föras mer strukturerade samtal om detta. *Christian* efterfrågade de tre viktigaste frågeställningarna. *Anna* svarade att de är; 1) att räkna på tillväxtpotentialerna; 2) skattefrågan; 3) att regeringar oavsett land bör lyfta gränshinder utifrån samhällsnytta och inte enbart som något som endast rör gränsregioner.

Erik Evestam, ordförande Regionala utvecklingsnämnden, Region Värmland, berättade om förutsättningar och utgångspunkter för deras strategiska samverkan med framför allt norska fylken. En utmaning är att det är brist på statistik i gränsregionen som även gör viss statistik missvisande. Den svenska-norska handelsstatistiken talar dock ett tydligt språk men *Erik* påpekade att vi också behöver fokusera på människorna bakom siffrorna. Se närmare i tidigare delad Powerpointpresentation. Han betonade att regionerna behöver identifiera och lyfta gränshinderfrågor i sina partier, att det går att undvika gränshinder men att även staten behöver lyssna, agera och hantera dem när de dyker upp. Här lyfte *Erik* de goda strukturerna som finns i Grensetjänsten och Gränshinderrådet. *Daniel* frågade vilka praktiska problem felaktig statistik om barnfattigdom skapar. *Erik* svarade att listor och tabeller spelar roll för attraktivitet och självkänsla samt att det medför irritation att felaktigheter upprepas år efter år.

Efterföljande diskussion

En *regionförträdare* påpekade utmaningar med sårbar infrastruktur och hur störningar kring broar, hamnar och flygplatser kan påverka såväl medborgare, näringsliv som försvaret. *Regionföreträdaren* påpekade att om det ska fungera i krigstid behöver det fungera i fredstid. *Regionföreträdaren* lyfte även utmaningar med olika regler kring livsmedel och fiske som följer av att dela hav med ett icke-EU-land och efterfrågade stöd för att hantera helheten.

Flera *regionföreträdare* lyfte att pandemin medfört sår i gränsstäder och -regioner som ännu inte läkt. De menade också att gränshinder behöver tydliggöras och uppmärksammas så att vardagsproblem kan lösas utan personberoende. De sa även att Grensetjänsten behöver stärkas med mer resurser då det tar (för) lång tid att hantera gränshinder. Detta samtidigt som Nordens samlade ekonomi är större än Rysslands och har potential att utvecklas än mer genom nordiskt samarbete. En av dem frågade också om regeringens syn på kommissionens initiativ kring gränshinder i förhållande till det goda nordiska arbete som redan görs av bland annat regionerna.

Christian kommenterade att EU-mekanismen, BridgeforEU troligen inte kommer att få så stort genomslag jämfört med det nordiska systemet då systemet är frivilligt och de nordiska länderna föredrar det egna systemet. Han sa också att han tar med sig regionernas prioriteringar om vad som är särskilt viktigt samt att det är viktigt för regionerna att tydligt prioritera, fokusera, och skapa tryck för att åstadkomma förändring. *Anna Niklasson, Kansliråd, Landsbygds- och infrastrukturdepartementet*, förtydligade att BridgeforEU är en frivillig mekanism. Vidare gäller mekanismen bara lagstiftning som inte är EU-harmoniserad, tillämpas inte på gränsöverskridande hinder i gränsregioner mellan medlemsstater och tredjeländer men däremot ska den tillämpas på gränsöverskridande hinder i sjögränsregioner mellan medlemsländer. Förordningen kompletterar redan befintliga verktygen för att undanröja gränshinder på mellanstatlig, nationell, regional och lokal nivå. En så kallad relevant myndighet för genomförandet av förordningen ska utses i Sverige inom kort.

Kjell-Arne berättade kort om ett besök tidigare i år till Nya Zeeland och att det inte går att komma längre bort från Norden här på jorden. Dock vill de ha ett tätare samarbete med Norden, då borde även Norden och Sverige vilja och kunna steppa upp i det nordiska samarbetet. Han reflekterade även om gränskommittéerna skulle kunde jobba närmare varandra och om Greater Copenhagen som är störst skulle kunna gå före. Avslutningsvis sa *Kjell-Arne* att gränshinder kan avskrivas för att de är "olösbara" men menade att det handlar om politisk vilja samt att även sakministrarna behöver ta ansvar för att man ska kunna komma vidare.

Sammanhållningspolitiken

Daniel informerade om att regeringen anser att kommissionens lagförslag "En moderniserad sammanhållningspolitik" är för omfattande för att vara en halvtidsöversyn. Detta såväl i förhållande till antalet nya prioriteringar som när det gäller att ändra på långsiktiga principer inom sammanhållningspolitiken som nationell medfinansiering etc. Landsbygdsminister *Peter Kullgren* framförde dessa synpunkter

till ansvarig kommissionär *Raffaele Fitto* vid hans besök i Sverige vecka 21. *Daniel* sa att kommissionens mål är att avsluta halvtidsöversynen under början av juli 2025, så att de medlemsstater som väljer att uppdatera sina program med de nya prioriteringarna kan börja genomföra dessa under 2026. *Daniel* informerade även om de utvecklade svenska positionerna om sammanhållningspolitiken efter 2027 (se bilaga till mötesinbjudan samt tidigare delad Powerpointpresentation).

Därefter berättade *Daniel* att regeringen i propositionen (2024/25:158) föreslår att lagen (2007:459) om strukturfondspartnerskap ska upphöra att gälla den 1 augusti 2025. I propositionen framgår att strukturfondspartnerskapen ska ersättas med en ny partnerskapsordning som kommer att regleras i förordning. Regeringen kan besluta om förordningen efter att riksdagen behandlat propositionen vilket planeras att göras den 2 juni. Bedömningen är att den nya förordningen ska kunna träda i kraft den 1 augusti. De nya partnerskapen ska ha en mer strategisk roll, där tonvikten i arbetet ligger på utlysningssfasen. Regeringen räknar med att de nya partnerskapen ska kunna vara verksamma från den 1 november 2025.

Avslutningsvis sa *Daniel* att han vid ett informellt ministermöte i Polen nyligen framförde vikten av det platsbaserade perspektivet, Interreg, den territoriella agendan samt rättsstatens principer i förhållande till utbetalning av EU-medel.

Elisabeth berättade först om Tillväxtverkets förberedelser utifrån de föreslagna förändringarna om strukturfondspartnerskapen. Hon betonade vikten av den pågående dialogen och samarbetet med regionerna och ESF-rådet samt ett fortsatt regionalt inflytande. Hon informerade därefter att Tillväxtverket analyserar kommissionens förslag kopplat till halvtidsöversynen, bland annat kring "dual-use" (civila och militära användningsområden). Även här betonade *Elisabeth* vikten av de pågående dialogerna med regionerna. Hon sa också att det ser olika ut i programmen eftersom de har kommit olika långt, och att vissa program har kommit så långt i genomförandet att inga ytterligare justeringar planeras att föreslås. Avslutningsvis informerade *Elisabeth* om slutsatserna i [utvärderingen om av styrning och genomförande av Regionalfonden 2021–2027](#). Den visar bland annat på behov av förenkling i ansökningsprocessen, men även positiva aspekter identifieras såsom att arbetet med smart specialisering fungerar väl. Tillväxtverket kommer ta ställning till slutsatserna och jobba vidare för att utveckla och förbättra processen. *Elisabeth* lyfte även att feedback från regionerna uppskattas. Se även tidigare utskickad Powerpointpresentation.

Efterföljande diskussion

En *regionföreträdare* sa att de vid sitt möte med *Raffaele Fitto* konstaterade att de tänker ganska lika. De bad honom ta med regionernas tankar och inspel till mötet med nationell nivå då diskrepansen upplevs vara större där. Detta utifrån centralisering och nationella budgetar som enligt *regionföreträdaren* utmanar det regionala och lokala perspektivet. Vidare sa *regionföreträdaren* att de diskuterade hantering av de ökande inomregionala skillnaderna, längden på programperioderna och möjligheter att programmera om utifrån en förändrad omvärld. Minskad administration i

kombination med ökad flexibilitet och möjligheter att snabbt ställa om var aspekter i detta.

Nästa möte

Nästa möte är den 3 oktober 2025. Därefter är mötesdatumen 28 november 2025, 27 februari 2026 och 22 maj 2026. Förslag på agendapunkter är SVESAM, budgetpropositionen 2026, digitaliseringsstrategin, mineralstrategin, industristrategin och sammanhållningspolitiken.

Regionföreträdarna föreslog också:

- Sveriges tolkning av EU:s statsstödsregler.
- Modernisering av infrastrukturprocessen.
- Accelerationskontoret rapporter.
- Förutsättningar för flyg – regionala flygplatser och Swedavias roll.
- Regeringens tankar kring demografifrågan och andra länders arbete med den.